

OVER VLEKJES EN BOLLETJES OP DE HUID

Kleine gekleurde vlekjes op je huid: zijn die gevaarlijk of niet? En wie kent het verschil tussen basocellulair carcinoom en melanoom?

TEKST: AN KESTENS

In de zomer willen we gezellig genieten op een terrasje, in de tuin, aan het strand ... liefst in de zon. “En dat mag. Maar zonnebrand moet je echt zoveel mogelijk vermijden. Verbrand je vaak, dan heb je namelijk een verhoogd risico op huidkanker”, vertelt prof. dr. Marjan Garmyn, diensthoofd dermatologie in UZ Leuven.

CARCINOOM

Er zijn verschillende types huidkanker. Enerzijds zijn er de baso- en spinocellulaire carcinomen, anderzijds is er het melanoom. De spino- en basocellulaire carcinomen, waarmee koning Albert enkele jaren geleden nog in het nieuws kwam, zijn veelvoorkomende kankers die meestal goed te genezen zijn. Of je ze ontwikkelt of niet, hangt af van de totale hoeveelheid zon die je huid tijdens je leven gezien heeft.

“Hoe meer zon, hoe groter de kans op een baso- of spinocellulair carcinoom”, vertelt professor Garmyn. “Daarom zijn het ook meestal oudere mensen die dat type huidkanker krijgen. Het verschil tussen een baso- en een spinocellulair carcinoom? Een basocellulair carcinoom krijg je vaak in je gelaat en ziet eruit als een glanzend bolletje of een wondje met een glanzende rand.

“Melanoom zorgt voor 80% van de sterfgevallen door huidkanker”

Prof. dr. Marjan Garmyn

Hoewel een dergelijk gezwel zelden uitzaait, moet je het toch laten wegnemen. De tumor groeit namelijk makkelijk in de diepte, waardoor hij gezond weefsel ernstig beschadigt.”

Een spinocellulair carcinoom vind je vooral terug op plaatsen die tijdens je leven veel zon gezien hebben, zoals het gelaat, de oren of bij kalende mannen de schedel. Maar de tumor kan ook op de slijmvliezen voorkomen, zoals op de lippen en de tong. “Een spinocellulair carcinoom lijkt op een wondje dat niet geneest of op een harde korst. Meestal zijn die gezwellen goed te genezen, omdat ze op tijd worden weggenomen. Maar in een vergevorderd stadium kunnen spinocellulaire carcinomen uitzaaien. Dat gebeurt dan in eerste instantie naar de lymfeklieren.”

MELANOOM

“Melanoom is minder onschuldig”, vertelt professor Garmyn. “Het is een kwaadaardige en agressieve tumor die ontstaat uit de pigmentproducerende cellen in onze huid. Ontdek je melanoom in een vroeg stadium, dan is de kans op genezing groot. Ben je te laat, dan zaait de kanker uit en zijn de vooruitzichten minder goed. Amper 4%

van alle huidkankers is melanoom, maar melanoom is verantwoordelijk voor 80% van de sterfgevallen door huidkanker.”

Een melanoom kun je op elke leeftijd krijgen en het komt ook veel vaker voor dan vroeger. Zo krijgen in België tegenwoordig elk jaar 1 500 mensen dat type huidkanker. “Vermoedelijk omdat we onszelf veel meer dan vroeger plots, intens en onbeschermd blootstellen aan de zon. We hebben meer vrije tijd, trekken op vakantie naar de zon, willen zonnebaden ... Huid die bijna het hele jaar bedekt blijft, wordt dan ineens blootgesteld aan hevige zon.”

De ontwikkeling van een melanoom is dus niet, zoals bij een carcinoom, afhankelijk van de totale hoeveelheid zon die je huid tijdens je leven zag. Het is de hoeveelheid zonnebrand door plotse, felle zon op je huid die mee de ontwikkeling van een melanoom bepaalt.

RISICOGROEPEN

Wanneer loop je een hoger risico op melanoom? “Als je een lichte huid hebt, gemakkelijk in de zon verbrandt en moeilijk of niet bruint. Kenmerkend voor dat type mensen zijn hun rode of blonde haren en veel sproeten.” Heb je veel moedervlekken, dan loop je ook een hoger risico. Verder is

de familiale voorgeschiedenis van belang. Hoe meer gevallen van melanoom in de familie, hoe groter het risico dat je zelf een melanoom krijgt. Ben je vroeger vaak verbrand geweest door de zon, en vooral als kind, dan is het risico op een melanoom bovendien groter.”

“Transplantatiepatiënten zijn ook gevoeliger voor huidkanker. De medicatie die ze tegen de afstoting van hun getransplanteerde orgaan innemen, onderdrukt hun immuunsysteem. Langdurige onderdrukking van het immuunsysteem maakt de huid gevoeliger voor huidkanker en vooral voor spinocellulaire carcinomen. Bij transplantatiepatiënten is die tumor bovendien agressiever dan bij andere patiënten.”

Zowel huidcarcinoom als melanoom kun je dus beter voorkomen dan genezen. “Je voldoende tegen de zon beschermen is cruciaal”, benadrukt professor Garmyn. “Gebruik daarom een zonnebrandolie met minstens beschermingsfactor 20 tot 30 en smeer je om de twee uur in. Behoor je tot de risicogroep, laat dan je pigmentvlekken regelmatig nakijken. Wie niet tot de risicogroep behoort, moet vooral alert blijven en regelmatig zijn huid zelf onderzoeken.”

AANTAL PERSONEN MET MELANOOM IN 2013*

1 082 1 553

*cijfers Belgisch Kankerregister

DE ABCD-REGEL

Zie je vlekken met onregelmatige kenmerken, raadpleeg dan zeker een dermatoloog. Hoe sneller je een melanoom ontdekt, hoe groter de kans op een succesvolle behandeling. Een melanoom ziet er niet hetzelfde uit als een gewone pigmentvlek: de vlek verschilt in grootte, vorm, rand en kleur. Een handige manier om die verschillen tijdens een zelfonderzoek te herkennen is de ABCD-regel.

Onderzoek jezelf met de ABCD-regel op www.uzleuven.be/ABCD

